בני חורין. שיהו העדים בני חורין ובני ברית: **עבד אין לו יחס.** דלמרינן בפרק הבא על יבמתו (יבמות דף סב.) הכל מודים בעבד שאין לו יחס לכתיבי[ם] עם החמור עם השומן לחמור: **גרי יש לו יחס.** דלמפרש התם לכתיב [מ"ש טו] הדלימון[1] בן מצרימון בן[2] מזמל: עבד כגרי שייך במצות שהנשים מייצות כהן דגמר להו מקהל[3]: **לפניהם.** כולן בכלל: **קמייתא.** אית לו מאה כי יעשו למשמעי בקרקן: **מאה הוה רחמנא עלם.** לתיהוי כאית לעניין כפרה: **כי היכי דתיהוי לה חיובא.** לאי לא הוה בכלל דיינין הוי פרטי תגרי מינה: **אית דבר מלוה.** משלם בעל השור כופר ליורשים משום דבעליא ממלות: **ממונא.** דין הוא שישלמנו ואינו קנס ונפקא מינה לאי מודה מקמי לאמו שהדי לא מיפטר: **לאו בחזקת שיומי קיימי.** שרגילין בנגיחה ובריכין שמירה: **בשלומין.** משמע דשניהן משפדי ממון בשלומין שזה משלם מחצה וזה משפדי מחצה: **דשייך ניזק בשלומין.** כלומר משקיד ממה שהיה לאוי לו דבעי למשקל כולא שזה פעם בשורו שלא שמרו: **בשלומין תיפוי.** בתמיה דמשמע שמשפיד מדיוני: **לפחת נגילה.** דכל פחת נגילה דניזק הוא והיינו דשייך ניזק בשלומין שאפילו אומו קנס שזיכתה לו תורה אינו נוטל כולו: **הא מנא ליה ריפא.** מחצי בשלומי מזק ומקמי עלה משלומי מזק מלמד שהבעלים מטפלים בנבילה ומחמרינן לה בגרמא אלא לפחת נגילה: **מגופו.** ואם אינו שוה מחצי מזק משקיד הניזק כדכתיב (שמות כא) ושלו את כספו: **מן העליה.** שם אינו שוה כנגד כל הנזק נוטל נכסים מביתו: **ואם לאו.** דקנסא: **ליחני נמי הא.** שחצי מזק של שם קנס ואינו משלם ע"פ עצמו ומועד הוי ממון ומשלם ע"פ עצמו: **חצי כופר.** מועד שהמית את האדם משלם כופר ליורשים ואם אפילו חצי כופר לא משלם: **רבי יוסי הגלילי היא דאמר.** בפרק שור שנגח את הפרה[ם] (לקמן דף מב.) תם[ו] משלם חצי כופר ואפילו אומו שיועד לאי משלם כופר שלם ואפילו לא משלם אלא חצי כופר לא משלם אלא חצי נזק ומועד משלם כופר שלם ואפילו אומו שיועד לאי משלם כופר שלם ואפילו